

Stanovisko AVPO ČR k návrhu poslanců Vojtěcha Filipa, Stanislava Grospiče, Zdeňka Ondráčka, Pavla Kováčka, Miloslavy Vostré, Jiřího Valenty a Marie Pěnčíkové na vydání zákona o poskytování dotací nestátním neziskovým organizacím ze státního rozpočtu České republiky (sněmovní tisk 792/0)

Rozdělování dotací ze státního rozpočtu je v rámci současného právního rámce ošetřeno řadou speciálních i obecných předpisů (některé z nich předložený návrh zmiňuje). Ve větším detailu, například na úrovni jednotlivých oblastí, oborů nebo specifických skupin příjemců, upravují jejich rozdělování pouze nařízení, vyhlášky či další podzákonné nástroje nižší právní síly. Mezi ně patří též Zásady vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu nestátním neziskovým organizacím, jejichž nová verze v současné době čeká na schválení Vládou ČR. Tento přístup má své praktické důvody. Podzákonné předpisy lze snadněji měnit a reagovat tak na aktuální potřeby státu a společnosti.

Počet nestátních neziskových organizací, které každoročně získávají dotační prostředky, je sice poměrně vysoký (v řádech jednotek tisíc), to je však dáno tím, že se zpravidla jedná o menší subjekty. Celkově nestátní neziskové organizace získávají jen malou část z rozdělovaných dotačních prostředků, přičemž není proč se domnívat, že by tyto prostředky byly zneužívány ve větší míře než je tomu v případě jiných příjemců. Z věcného hlediska tedy neexistují důvody, aby poskytování dotací právě neziskovým organizacím bylo upraveno zvláštním zákonem. Navrhovaná úprava obsahuje nároky, povinnosti a sankce, které by na příjemce dotací z řad nestátních neziskových organizací byly uplatňovány nad rámec současných pravidel, což je vzhledem k uvedeným argumentům nutné označit nejen jako neproporcionální, ale přímo jako diskriminační.

Návrh také pracuje s některými hledisky, která by v rozhodování o dotačních prostředcích rozhodně neměla být v demokratickém právním státě uplatňována. Jedná se zejména o ustanovení, podle kterého nebude možné, aby se o dotační prostředky ucházely subjekty vykonávající “politickou činnost či jinou politickou aktivitu”. Politické aktivity, obhajování a prosazování zájmů realizované na úrovni jednotlivců či organizací nejenže patří k základním demokratickým právům, ale jsou nezbytným předpokladem existence pluralitní demokracie, která je garantována Ústavou ČR.

Vzhledem k výše uvedenému jsme přesvědčeni, že předložený návrh je nutné odmítnout jako nadbytečný, nesystémový a jdoucí proti základním principům demokratického právního státu.

V Praze dne 1. 4. 2020

Mgr. Aleš Mrázek, ThD.
tajemník Asociace veřejně prospěšných organizací ČR, z.s.